

Секція 5. ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА

УДК 640.4:330.342.146

ПЕРСПЕКТИВИ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ВІННИЦЬКОГО РЕГІОНУ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

І.В. Власенко

Проаналізовано динаміку розвитку колективних засобів розміщення в Україні та Вінницькій області. Показано здобутки та проблеми розвитку туристичної сфери Вінницької області на сучасному етапі. Визначено завдання, які необхідно вирішити в найближчій перспективі у сфері розвитку туризму та готельного господарства Вінницького регіону. Показано перспективи, які відкриваються за умови вирішення основних завдань.

***Ключові слова:** готельне господарство, туристична галузь, колективні засоби розміщення, спеціалізовані засоби розміщення.*

ПЕРСПЕКТИВЫ ПРЕДПРИЯТИЙ ГОСТИНИЧНОГО ХОЗЯЙСТВА ВИННИЦКОГО РЕГИОНА В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА

И.В. Власенко

Проанализирована динамика развития коллективных средств размещения в Украине и Винницкой области. Показаны достижения и проблемы развития туристической сферы Винницкой области на современном этапе. Определены задания, которые необходимо решить в ближайшей перспективе в сфере развития туризма и гостиничного хозяйства Винницкого региона. Показаны перспективы, которые откроются при условии решения основных задач.

***Ключевые слова:** гостиничное хозяйство, туристическая отрасль, коллективные средства размещения, специализированные средства размещения.*

PROSPECTS OF THE HOTEL INSTITUTIONS OF VINNYTSIA REGION IN THE CONTEXT OF TOURISM DEVELOPMENT

I. Vlasenko

The urgent issue for Vinnytsia region is the proper adaptation of natural territories, cultural heritage sites for tourists, construction of appropriate

infrastructure, information support. These steps will lead to the formation of a positive image of Vinnytsia region, provide incentives for its sustainable development.

The impact of tourism on the development of other sectors of economy, analysis of the development of hotel business enterprises, its tendencies, factors that affect functioning of the hotel industry in modern conditions, is considered in the works of many domestic and foreign scholars [2–8].

Promising directions of Vinnytsia region are: development of a network of sanatorium and resort establishments, ever raising attention to green tourism. It is necessary to pay attention to the development of tourist infrastructure, reconstruction and construction of accommodation establishments; roads condition; accessibility of tourist facilities for persons with disabilities.

Objectives for the short term include: creation of a positive image of Vinnytsia region as a tourist region at the national and international levels; attraction of grants and international technical assistance; provision of training for qualified guides and others.

Addressing these issues will allow optimal use of the tourism potential of the region to ensure formation of a positive national and international image; attract foreign and domestic investment, international technical assistance; to promote the development of cultural, historical, ecological, religious, pilgrimage, health tourism; to improve quality of tourist and recreational services and other opportunities.

Tourism industry is gaining importance in the economy of many countries of the world including Ukraine. Promising directions for Vinnytsia region are: development of a network of sanatoriums and resorts, increasing attention to green tourism.

In order to solve the problems that stand in the way of the tourism sphere development in Vinnytsia region, it is necessary to attract considerable financial resources. Successful functioning of accommodation institutions is impossible without their reconstruction and modernization, adaptation to European requirements.

Keywords: hotel industry, tourist industry, collective accommodation, specialized accommodation.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У всьому світі спостерігається пожвавлення розвитку туризму як перспективної та прибуткової галузі народного господарства. Туристична галузь за умови успішного розвитку сприяє покращенню ситуації на ринку зайнятості, суттєво впливає на розвиток близько 50 галузей, пов'язаних із нею: транспорт, торгівлю, аграрний сектор та ін. Туристична галузь починає відігравати важливу роль у розвитку економіки та соціальної сфери Вінницької області.

У 2017 році Вінницькою обласною радою було прийнято Рішення № 380 «Про Програму розвитку туризму у Вінницькій області на 2017–2020 роки» [1]. Згідно з цією програмою планується створення

цілісної ефективної системи підвищення рівня конкурентоспроможності туристичної галузі Вінницької області, забезпечення якості національного туристичного продукту.

Для Вінницької області, як і для багатьох областей України, актуальним питанням є належне пристосування природних територій, об'єктів культурної спадщини для відвідування туристами, побудова відповідної інфраструктури, інформаційного забезпечення. Усі ці кроки приведуть до формування позитивного іміджу Вінницької області, стимулювання її сталого розвитку. Саме тому питання перспектив підприємств готельного господарства Вінницького регіону в контексті розвитку туризму є актуальним і потребує окремого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вплив туризму на розвиток інших галузей народного господарства розглядався в працях багатьох вітчизняних та зарубіжних учених. Залежність між прибутками від туризму та економічним зростанням країни висвітлено в працях Ф. Каплан, А. Акташ [2].

Наша держава має великий потенціал розвитку індустрії туризму та готельного господарства. Динамічний аналіз розвитку підприємств готельного бізнесу, його тенденції показано в роботі Н. Бошота [3]. Місце України в рейтингу країн за індексом конкурентоспроможності сектору подорожей і туризму визначено в праці Г. Горіна [4].

Для України нагальною потребою є впровадження стандартів якості, прийнятих у Європейському Союзі. Про необхідність державного регулювання якості готельних послуг шляхом їх сертифікації наголошувалось у роботі Г. Захарова [5].

У дослідженні О. Лупич систематизовано чинники, які впливають на функціонування готельної індустрії в сучасних умовах, охарактеризовано чинники, що визначають локальний розвиток готельної сфери, виокремлено найважливіші напрями розвитку готельної справи, які матимуть у перспективі вплив на розвиток вітчизняного готельного ринку [6].

Інноваційний потенціал підприємств готельного господарства охарактеризовано в дослідженні К. Галасюк [7].

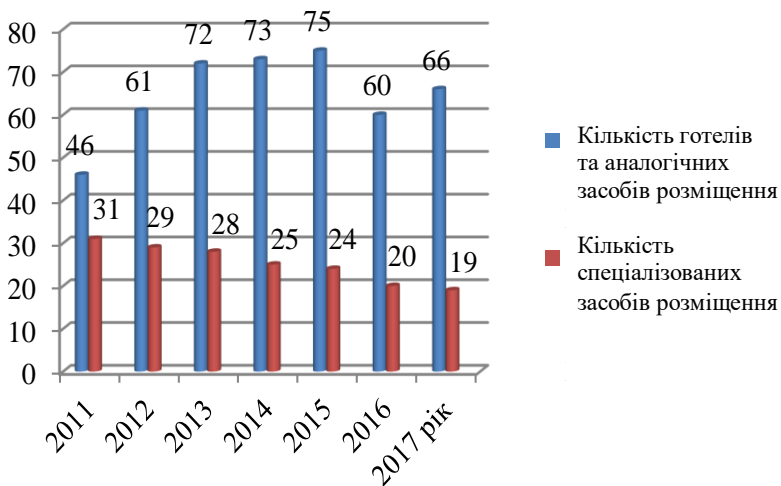
Фактори, що впливають на формування мережі спортивно-туристичних готелів України, досліджено в праці Д. Бородай [8].

Проте стан і перспективи розвитку підприємств готельного господарства Вінницького регіону в контексті розвитку туризму на сучасному етапі потребують окремого дослідження.

Метою статті є дослідження особливостей функціонування сучасного готельного господарства Вінницького регіону, виявлення

проблем, які стоять на шляху його успішного розвитку, та окреслення основних напрямів і перспектив.

Виклад основного матеріалу дослідження. Динаміка розвитку колективних засобів розміщення в Україні загалом у період до 2014 року була позитивною. Так, у 2011 році кількість колективних засобів розміщення дорівнювала 4710, а у 2013 становила 5138, тобто зросла на 9,1%. Після початку військових дій на Сході країни та анексії Криму відбулося різке погіршення всіх показників діяльності. Якщо порівняти кількість колективних засобів розміщення у 2015 році із 2017, то падіння відбулося з 5138 до 4115 одиниць, тобто на 24,9%. Хоча Вінницька область і знаходиться в центрі країни, але ці проблеми торкнулися і її (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка кількості колективних засобів розміщення у Вінницькій області (складено автором на основі [9])

Для розміщення туристів у місті щороку збільшується кількість готелів, підвищується рівень їх сервісу та зростає номерний фонд. Найбільшим готелем рівня еквівалентного чотиризіркового, є готель «Франція», прикладом мережевого готелю рівня три зірки є готель «Оптима» мережі Reikartz Group. Зростає і пропозиція від малих готелів на 10–15 номерів.

Загалом у Вінницькій області після 2015 року кількість готелів і аналогічних засобів розміщення почала збільшуватися, а кількість спеціалізованих засобів розміщення й надалі зменшувалася (табл. 1).

Таблиця 1

**Динаміка показників колективних засобів розміщення
у Вінницькій області за 2011–2017 роки**

Показник	Рік						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	2	3	4	5	6	7	8
Кількість колективних засобів розміщення (од.), з них:							
	77	90	100	98	99	80	85
– кількість готелів та аналогічних засобів розміщування							
	46	61	72	73	75	60	66
– кількість спеціалізованих засобів розміщення							
	31	29	28	25	24	20	19
Кількість місць (ліжок) у колективних засобах розміщення (од.), з них:							
	7609	7567	7649	7276	7440	6653	6217
– кількість місць у готелях і аналогічних засобах розміщення							
	1918	2201	2310	2213	2391	2209	2279
– кількість місць (ліжок) у спеціалізованих засобах розміщення							
	5691	5366	5339	5063	5049	4444	3938
Кількість осіб, які перебували в колективних засобах розміщення, з них:							
	114700	146359	134551	140261	130136	138687	161649

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8
– кількість осіб, які перебували в готелях і аналогічних засобах розміщення	55572	85115	74140	79306	78881	87904	106429
– кількість осіб, які перебували у спеціалізованих засобах розміщення	59128	61244	60411	60955	51255	50783	55220

Примітка. Складено автором на основі [9].

Слід відзначити, що за період з 2015 по 2017 рік кількість місць (ліжок) у колективних засобах розміщення зменшилася з 7440 до 6217, тобто на 16,4%, проте за цей же період кількість осіб, які перебували в колективних засобах розміщення, зросла з 130 136 до 161 649, тобто збільшилася на 24,2%.

Перспективними напрямками для Вінницької області є розвиток мережі санаторно-курортних закладів, посилення уваги до зеленого туризму.

На сьогодні у Вінницькій області нараховується 30 сільських садиб (дві з них мають найвищу (третю) категорію і сім – базову). Найкраще цей вид туризму розвинений у Барському, Вінницькому, Гайсинському, Немирівському, Могилів-Подільському, Мурованокуріловецькому та Ямпільському районах.

Поряд із певними здобутками Вінницької області в розвитку туристичної сфери, існують і проблеми, які необхідно вирішувати, а саме:

- недостатній розвиток туристичної інфраструктури, зокрема реконструкція та будівництво закладів розміщення туристів різних стандартів (готелі, мотелі, хостели, кемпінги);
- незадовільний стан доріг;
- недостатня доступність туристичних об'єктів для осіб з інвалідністю.

Звичайно, для вирішення цих завдань у край необхідне залучення значних грошових ресурсів. Але успішне функціонування засобів розміщення неможливе без їх реконструкції та модернізації, пристосування до європейських вимог.

Основними завданнями на найближчу перспективу є такі:

- створення позитивного іміджу Вінниччини як туристичного краю на загальнодержавному та міжнародному рівнях;
- презентація області на регіональних і міжнародних туристичних виставках;
- залучення грантових коштів і міжнародної технічної допомоги;
- забезпечення підготовки кваліфікованих екскурсоводів, у тому числі для осіб з обмеженими можливостями.

До 2020 року у Вінницькій області планується:

- зростання кількості туристів до 1,4 млн осіб на рік;
- збільшення інвестицій;
- збільшення кількості робочих місць, створених у туристично-рекреаційній галузі та суміжних сферах діяльності, до 3,2 тис. робочих місць;
- збільшення кількості місць у закладах розміщення області до 3,3 тис. місць;
- збільшення обсягів туристичного збору до 700 тис. грн на рік.

Вирішення нагальних питань дасть змогу:

- оптимально використовувати туристичний потенціал області для формування позитивного іміджу на вітчизняному та міжнародному рівні;
- залучати зовнішні та внутрішні інвестиції, міжнародну технічну допомогу;
- забезпечити системний підхід до розвитку туристичної галузі області;
- підтримувати позитивний імідж Вінницької області, поширювати інформацію про соціально-економічний та культурний потенціал регіону;
- сприяти розвитку культурно-історичного, екологічного, релігійного, паломницького туризму;
- сприяти розвитку оздоровчо-лікувального туризму на базі мінеральних і радонових вод Вінниччини;
- посилити конкурентні переваги регіону шляхом активізації культурно-історичного та екологічного туризму;
- підвищити якість туристично-рекреаційних послуг;
- налагодити розвиток та реконструкцію дорожньо-транспортної інфраструктури;
- налагодити нові ділові контакти з потенційними іноземними інвесторами;
- підвищити рівень обізнаності вітчизняної та міжнародної спільноти стосовно туристичного та інвестиційного потенціалу Вінницької області.

Висновки. Туристична галузь набуває все більшого значення в економіці багатьох держав світу, у тому числі й України. Динаміка колективних засобів розміщення у Вінницькій області показує, що починаючи з 2015 року кількість готелів і аналогічних засобів розміщення почала збільшуватися, а кількість спеціалізованих засобів розміщення і надалі зменшувалась. За період із 2015 по 2017 рік кількість місць (ліжок) у колективних засобах розміщення зменшилася на 16,4%, проте за цей же період кількість осіб, які перебували в колективних засобах розміщення зросла на 24,2%.

Перспективними напрямками для Вінницької області є розвиток мережі санаторно-курортних закладів, посилення уваги до зеленого туризму.

Для вирішення проблем, які стоять на шляху до розвитку туристичної сфери Вінницької області, українське необхідне залучення значних грошових ресурсів. Успішне функціонування засобів розміщення неможливе без їх реконструкції та модернізації, пристосування до європейських вимог.

Список джерел інформації / References

1. Офіційний сайт Вінницької обласної державної адміністрації. Програма розвитку туризму у Вінницькій області на 2017–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vin.gov.ua/invest/rehionalni-prohramy-rozvytku/8519-prohrama-rozvytku-turyzmu-u-vinnytskii-oblasti-na-2017-2020-roky>

“The official site of the Vinnytsia Regional State Administration. Vinnytsia Tourism Development Program for 2017-2020” [“Ofitsiyni sait Vinnytskoi oblasnoi derzhavnoi administratsii. Prohrama rozvytku turyzmu u Vinnytskii oblasti na 2017–2020 roky”], available at: <http://www.vin.gov.ua/invest/rehionalni-prohramy-rozvytku/8519-prohrama-rozvytku-turyzmu-u-vinnytskii-oblasti-na-2017-2020-roky>

2. Каплан Ф. Аналіз залежностей між прибутками від туризму та економічним зростанням на прикладі окремих середземноморських країн / Ф. Каплан, А. Акташ // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 3. – С. 33–42.

Kaplan, F., Aktash, A. (2015), “Analysis of the Dependencies between Tourism and Economic Growth on the Case of Some Mediterranean Countries” [“Analiz zalezhnosti mizh prybutkamy vid turyzmu ta ekonomichnym zrostanniam na prykladi okremykh seredzemnomorskykh krain”], *Aktualni problemy ekonomiky*, No. 3, pp. 33-42.

3. Бошота Н. В. Тенденції розвитку підприємств готельного господарства України / Н. В. Бошота // Держава та регіони. – 2018. – № 3 (102). – С. 66–72.

Boshota, N. (2018), “Trends in the development of Ukrainian hotel business enterprises” [“Tendentsii rozvytku pidpriemstv hotelnoho hospodarstva Ukrainy”], *Derzhava ta rehiony*, No. 3(102), pp. 66-72.

4. Горіна Г. О. Конкурентоспроможність країн у туристичній галузі: нові підходи до визначення / Горіна Г. О. // Вісник Хмельницького національного університету. – 2015. – № 4 (1). – С. 203–207.

Horina, H. (2015), “The competitiveness of countries in the tourism industry: new approaches to definition” [“Konkurentospromozhnist krain u turystychnii haluzi: novi pidkhody do vyznachennia”], *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, No. 4(1), pp. 203-207.

5. Захаров Г. Державне регулювання якості готельних послуг шляхом їх сертифікації / Г. Захаров // Держава та регіони. Державне управління. – 2015. – № 1. – С. 10–15.

Zakharov, H. (2015), “State regulation of the quality of hotel services through their certification” [“Derzhavne rehuliuвання yakosti hotelnykh posluh shliakhom yikh sertyfikatsii”], *Derzhava ta rehiony. Derzhavne upravlinnia*, No. 1, pp. 10-15.

6. Лупич О. О. Вплив сучасних тенденцій індустрії гостинності на перспективи її розвитку в Україні / О. О. Лупич // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. – 2016. – № 1 (2). – С. 78–82.

Lupych, O. (2016), “Influence of modern tendencies of hospitality industry on prospects of its development in Ukraine” [“Vplyv sучasnykh tendentsii industrii hostynnosti na perspektyvu yii rozvytku v Ukraini”], *Naukovyi visnyk Uzhorodskoho universytetu. Ekonomika*, No. 1(2), pp. 78-82.

7. Галасюк К. А. Оцінка інноваційного потенціалу підприємств готельного господарства : автореф. дис. ... канд. екон. наук / К. А. Галасюк. – Одеса, 2016.

Halasiuk, K. (2016), *Assessment of innovation potential of hotel enterprises [Otsinka innovatsiinoho potentsialu pidpriemstv hotelnoho hospodarstva: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk]*, Odessa.

8. Бородай Д. Фактори, що впливають на формування мережі спортивно-туристичних готелів України / Д. Бородай // Містобудування та територіальне планування : наук.-техн. зб. – Київ, 2015. – Вип. 55. – С. 31–35.

Borodai, D. (2015), “Factors influencing the formation of a network of sports and tourist hotels in Ukraine” [“Faktory, shcho vplyvaiut na formuvannia merezhi sportyvno-turystychnykh hoteliv Ukrainy”], *Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia: nauk.-tekh. zb.*, Kyiv, Vol. 55, pp. 31-35.

9. Статистичний щорічник України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/11/zb_seu2017_u.pdf.

“Statistical Yearbook of Ukraine” [“Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy”], available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/11/zb_seu2017_u.pdf.

Власенко Іван Володимирович, д-р екон. наук, проф., кафедра туризму та готельно-ресторанної справи, Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету. Адреса: Соборна, 87, м. Вінниця, Україна, 21050. E-mail: vlasenkoivol@gmail.com.

Власенко Иван Владимирович, д-р экон. наук, проф., кафедра туризма и гостинично-ресторанного дела, Винницкий торгово-экономический институт Киевского национального торгово-экономического университета. Адрес: Соборная, 87, г. Винница, Украина, 21050. E-mail: vlasenkoivol@gmail.com.

Vlasenko Ivan, Doctor of Economics, Professor Tourism and Hotel and Restaurant Business Vinnitsa Trade and Economic Institute of Kyiv National University of Trade and Economics. Address: Cathedral, 87, Vinnytsya, Ukraine, 21050. E-mail: vlasenkoivol@gmail.com.

DOI: 10.5281/zenodo.3602880